

1 לא הוה קרב – אילו היתה בהמה זו 'תמורה', לא היה ניתן
2 להקריבה. אָמַר לו רבן שמעון בנו, מַי הָם התנאים הללו שָׁאֵת
3 מִימֵיהֶם אָנוּ שׂוֹתִים – מתורתם אנו למודים, וְאֵת שְׁמוֹתֵם אֵין אָנוּ
4 מְזַכְּרִים. אָמַר לִיה רבי לרבן שמעון בנו, אלו בְּנֵי אָדָם שֶׁפָּקְדוּ
5 לְעִקּוֹר אֵת כְּבוֹדָהּ וְאֵת כְּבוֹד בֵּית אָבִיהָ, לפי שרצו ליטול את
6 הגדולה מזרע דוד המלך וליתנה לאחרים. אָמַר לִיה רבן שמעון בנו
7 אֵת הַמְּקָרָא זֶם אֲהַבְתֶּם זֶם שִׁנְאַתֶּם זֶם קִנְיַתֶם בְּפֶתַח אֲבָהָה' (קהלת
8 טו), כלומר, מאחר והם כבר מתו אין צריך עוד להענישם שלא לומר
9 דבר הלכה בשמם. אָמַר לִיה רבי לרבן שמעון בנו את המקרא (תהלים
10 טו) 'הָאוֹיֵב תִּמְנוּ תְּרַבּוֹת לְנִצָּחַ', כלומר, יש ללמוד ממקרא זה שאף
11 על פי שכבר תם האויב מכל מקום יש לזכור לנצח את מה שהחריב.
12 אָמַר לִיה רבן שמעון בנו, הֲנֵי מַלְי הֵיבָא דְאֲהֵנוּ מְעַשְׂיָהוּ – מקרא
13 זה נאמר באופן שהועילו המעשים של האויב, אבל רַבְּנָן לֹא אֲהֵנוּ
14 מְעַשְׂיָהוּ – אלו החכמים לא הועילו מעשיהם, ולפיכך אין לזכור
15 להם חטא זה לאחר מותם. הֲדַר אֲתֵי לִיה – לאחר מכן שב רבי ושנה
16 לבנו באופן אחר, אָמַר מְשׁוּם רַבִּי מַאִיר, אִילוּ הָיָה תְּמוּנָה לֹא הָיָה
17 קָרָב. דהיינו, שקיבל את דבריו, והזכיר את שמו של רבי מאיר.
18 אָמַר רַבָּא, אֲפִילוּ רַבִּי דְעֵנְוִיתָנָא הוּא – שעניו הוא, מכל מקום כאן
19 לא נהג בעונה יתירה, שוהי תָּנָא – שנה לבנו 'אָמַר מְשׁוּם רַבִּי
20 מַאִיר', אבל 'אָמַר רַבִּי מַאִיר' לֹא אָמַר, דהיינו, אף שחזר בו והסכים
21 לומר את השמועה משמו של רבי מאיר, מכל מקום עדיין לא הזכירה
22 בשמו ממש, אלא אמר בלשון 'אמרו משמו של רבי מאיר'.
23 הגמרא מביאה מחלוקת תנאים איזה מן החכמים עדיף, הבקי או
24 החריף: אָמַר רַבִּי יוֹהָנָן, פְּלִיגוּ בָּהּ – נחלקו בענין זה, איזה מן
25 החכמים עדיף, חריף או בקי, רַבְּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל וְרַבְּנָן. הַד אָמַר
26 – אחד מן התנאים סובר ש'סיני' עדיף, כלומר, תלמיד חכם שיודע
27 הרבה משניות וברייתות, והן סדורות לו כנתינתן מסיני, עדיף על פני
28 חבירו שהוא חריף ומפולפל ממנו אך אינו בקי כמוהו. וְהַד אָמַר –
29 ואחד מן התנאים סובר ש'עוקר הרים' עדיף, כלומר תלמיד חכם
30 שהוא חריף ומפולפל עד שהוא כעוקר הרים וטוחנן זה בזה, עדיף על
31 פני חבירו שהוא בקי ממנו אך אינו חריף ומפולפל כמוהו.
32 מספרת הגמרא: רַב יוֹסֵף הִיָּה 'סיני' – בקי ביותר, ואילו רַבָּה הִיָּה
33 'עוקר הרים' – חריף ומפולפל. ונסתפקו את מי מהם למנות לראש
34 הישיבה. שְׁלַחוּ לְתַמָּן – שלחו לארץ ישראל ושאלו אֵיזָה מֵהֶם

35 קוֹדֵם. שְׁלַחוּ לָהּ – שלחו משם תשובה שסיני עדיף, דְאָמַר מַר –
36 שכך שינוי בברייתא, הַבַּל צְרִיכִין לְמַרְיָא הַמְּיָא – הכל צריכים לבעל
37 החטים, דהיינו, כולם צריכים למוי שיודע משניות וברייתות, לפי שחך
38 יסוד ההלכה, כלומר, שה'סיני' עדיף מן העוקר הרים, ולפיכך, יש
39 למנות את רב יוסף לראש הישיבה. וְאֲפִילוּ רַבִּי – ואף על פי כן לֹא
40 קָבִיל רַב יוֹסֵף עָלֵיהּ – לא קיבל רב יוסף על עצמו מינוי זה, ועל כן
41 מינו את רבה לראש הישיבה. מְלַךְ רַבָּה עֲשָׂרִין וְתַרְתֵּי שָׁנִין – שימש
42 רבה כראש ישיבה במשך עשרים ושתיים שנה, וְהֲדַר מְלַךְ רַבִּי יוֹסֵף
43 – ורק לאחר מכן שימש רב יוסף בתפקיד זה וְקָבִיל שְׁנֵי מְלַכֵּי רַבָּה –
44 ובכל אלו השנים שהיה רבה ראש הישיבה, רַב יוֹסֵף אֲפִילוּ אוּמְנָא
45 לְבִיתֵיהּ לֹא הָלִיף – רב יוסף לא קרא אפילו לאומן [מקו דם]
46 לביתו, לפי שלא רצה לנהוג בשררה כלל, אלא כשהיה רוצה להקח
47 דם היה האומן בא לביתו של רבה, ושם היה רב יוסף מקיז דם.
48 אֲבַיִי וְרַבָּא וְרַבִּי יוֹרָא וְרַבָּה בַר מַתְּנָה, הָווּ יְתָבִי – היו יושבים
49 ארבעתם יחדיו, וְהָווּ צְרִיכֵי רִישָׁא – והיו צריכים למנות אחד מהם
50 לראש על כולם, אך לא היו יודעים את מי מהם למנות. אָמַרְי –
51 אמרו, בַּל דְאָמַר מְלַתָּא וְלֹא מְסַרְיָה לְהָנוּ רִישָׁא – כל מי שיאמר
52 דבר הלכה ולא יוכלו השומעים להפריכו, הוא יהא ראש לכולם.
53 דְבִוְלָהּוּ אֲפִרְיָה – דברי ההלכה שאמרו כולם נפרכו, דְאֲבַיִי לֹא
54 אִיפְרִיָה – ורק דבריו של אביי לא הופרכו. הָוִיָּה רַבָּה לְאֲבַיִי דְנִבְּחָה
55 רִישָׁא – ראה רבה שגבה ראשו של אביי וצהלו פניו מאחר שלא
56 נפרכו דבריו. אָמַר לִיה רבה לאביי, נְחַמְנֵי, פְּתַח וְאִימָא – פתח פיך
57 ואמור דרשה, לפי שמן השמים פסקו לך גדולה זו.
58 הגמרא מביאה ספק נוסף בענין איזה מן החכמים עדיף אִיבְעִיא לָהּ
59 – נסתפקו בני הישיבה, לגבי רַבִּי יוֹרָא וְרַבָּה בַר רַב מַתְּנָה, הִי
60 מְנִיָּהוּ עֲדִיף – מי משניהם עדיף, רַבִּי יוֹרָא הִיָּה חָרִף וְיִמְקָשָׁה,
61 כלומר, מתוך שהיה חריף ומפולפל היה מקשה ומתריך, וְרַבָּה בַר רַב
62 מַתְּנָה הִיָּה מְתוּן וְיִמְסִיק, כלומר, לא היה חריף כל כך, אלא היה
63 שוהה ומעיין היטב בסוגיא, ומתוך כך היה מגיע למסקנת הדברים
64 לפי ההלכה. מַאִי – מי מבין שניהם עדיף, תִּיקוּ – תעמוד שאלה זו
65 בספק לפי שלא נפשטה.

הדרן עלך כהן משיח וסליקא לה מסכת הוריות